

OPINA națională

Revistă săptămânală de informație, opnie și idei de larg interes național
editată de FUNDATIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

100 de ani de la adoptarea Legii Spiru Haret ÎNTEMEIEREA AUTONOMIEI UNIVERSITARE

Prof.univ.dr.Aurelian BONDREA

În procesul adoptării actualei legi a învățământului, o lege democratică și modernă - din păcate în continuă dispută și reformulare, pornindu-se uneori de la considerante conjuncturale și chiar de la interese politice evidente, care uneori poartă pecetea oportunismului de tranziție - un subiect de larg interes și de puternică rezonanță l-a constituit **autonomia universitară**. Este și de înțeles că după decenii de centralism excesiv, impus și exercitat în toate domeniile, reluarea problematicii

autonomiei a suscitat ample dezbatere în mediul universitar, în dezbaterea și formularea articolelor de lege privind libertatea instituțiilor universitare, publice și particulare, adică aria lor de competență ca nucleu ale formării noilor generații de specialiști, în raport cu exigențele unui nou stadiu de dezvoltare a științei, culturii și societății românești, în context internațional, la întâlnirea dintre secolele XX și XXI, întâlnire care supune lumii universitare o problematică nouă, revoluționară, s-ar putea spune.

CE ȘTIU FORURILE EUROPENE DESPRE STATUTUL MINORITĂȚILOR ETNICE DIN ROMÂNIA ?

Prof.univ.dr.Mircea Nicolaescu

Este îndeobște cunoscut că problema drepturilor minorităților etnice a constituit unul din reperele de referință privind primirea țării noastre în organismele de integrare euroatlantice ca și recunoașterea de către comunitatea internațională a caracterului democratic al reconstrucției posttotalitare. Se știe că, între timp, opinia publică internațională și cancelariile comunităților și statelor occidentale și-au format o percepție mai corectă asupra atenției ce se acordă în țara noastră statutului și condițiilor de afirmare a membrilor acestor minorități, inclusiv a personalității lor cultural-lingvistice, condiții apreciate ca fiind uneori superioare standardelor europene și practiciilor de pe alte meridiane. Sunt ilustrative în această privință dezbatările din Comisiile Adunării Parlamentare a Consiliului

(Continuare în pag. 6)

**DIMITRIE
GUSTI**
Națiunea
prin sine
însăși

Pag. 8
Prof.univ.dr. Ion Florea

TUDOR ARGHEZI DESPRE ANUL 1907

Când îți aduci numai aminte de dânsii, strângi pumnul și-ți arunci capul pe spate, îndărjit. Sau gemi... După cum stă soarele pe creștetul lumii, sau luncă intunericul prin fulgerul amurgului; după cum ești singur în temeul nopții și deodată te podidește, visând la altceva, jalea flămândului de-atunci, care cade plumbuit în piept; după timp și după culoarea lui; după împrejurare - te simți deznađăduit, sau bărbat și răzvrătit; sau copleșit de milă...

Hristoșii azvârliți în pământ, în 1907, dorm încă, dorm somnul cimitirilor de care sărbătorile fug... Ei n-au ajuns să miroasă mireasma pădureață a sălcilor, de la Florii și Paștile românesc s-a roșit în anul acela, în sânge adevarat... Si tot de atuncea suntem, altoi și noi cu sânge, mai cutezători și mai fierbinți. De când Răstignitului nostru celu golaș, celui străin în Iudeea lui, i s-au zdrobit oasele și carne pe crucea lui, mare cât țara, pe care a purtat-o pe umeri ca zeul, mai vesel și mai vânjos Atlas.

(Din „Facla“, 24 martie 1912 și 9 martie 1913)

Desen de Traian BRĂDEAN

ȚĂRANUL

„Zdrobit pe crucea lui, mare cât țara“

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Pag. 5

O sintagmă ca un blestem AGRICULTURA ÎN TRANZIȚIE

Acad. David DAVIDESCU,
prof.dr. Velicica DAVIDESCU,
membru corespondent al Academiei de Științe
Agricole și Silvice

Rândurile de față constituie o incercare de a aduce în atenția opiniei publice, unele probleme actuale, din sfera agriculturii. Printre aprecierile bune, se vor găsi și unele mai puțin bune sau discutabile, pe care, comparându-le cu situația și tendințele din alte țări și, în primul rând, din Uniunea Europeană, am ajuns la unele concluzii care ar putea să deranjeze pe unii specialiști și, mai ales, pe unii care se pretendă și politicieni. Pentru că politică, înseamnă în primul rând, interes economic de importanță socială, și în avantajul celor mulți.

Tranzitia s-a dovedit a fi un drum sinuos, cu multe necunoscute și care se confruntă în permanență cu situații inedite și cu mulți inovatori, mai mult sau mai puțin avizați. Dovada, o constituie și drumul parcurs în acești opt ani, prin trecerea de la mareea exploatație agricolă socialistă, la mica exploatație, de multe ori de subzistență, la exploatația cu timp de muncă parțial, la orășanul arendaș, într-o firavă economie de piață neconsolidată, cu tendință vădită de a reveni din nou spre exploatația mijlocie competitivă, sau spre exploatația mare de tip industrial.

(Continuare în pag. 6)

Nevoia de solidaritate și acțiune intelectuală

Prof.univ.dr.doc. Titu GEORGESCU

La mijloc de februarie, Senatul Universității „Spiru Haret” a lăsat în dezbatere importante probleme de învățământ superior, precum Regulamentul privind activitatea profesională a studenților, Concursuri pentru posturi didactice, Construirea Complexului Universitar și Cultural al FUNDATIEI „ROMÂNIA DE MAINE” și.

Priveam la colegii din Senat, cei mai mulți cunoscuți, și-i trecea prin minte amintirile, de aproape o jumătate de vîcoaie, Alma Mater rememorând dărurile lor profesorale și apoi un eveniment de înaltă înținută publică, patriotică.

Meditam, ascultându-i, la marea valoare a acestui corp profesoral și la apreciația lor contribuției universității de până astăzi.

Gândul mi îndemna să aflu, să cau și ceea ce pot și trebuie să dea încă cerșii, unei cerșii în care o bună parte a intelectualității este stăpînită de anume bazeare, proprie în acești ultimi ani, și prea multor universități.

Stimați colegi, vă conjur, să căutați, laelătă, soluții, caii pentru depășirea acestui stări. Ieșiți din claustrările sălilor

de curs sau laboratoarelor, veniți cu probleme majore ale oamenilor de carte, dar și ale societății, probleme pe care le stăpâniți temeinic, cum puțini sunt atât de fundamentații științifice. Să ne înțărim, sistematic, într-o concepție definită, în dezbatere deschisă, cu confruntații culturale, economice, pe „rămure”, interdisciplinar și a.m.d.

Universitatea noastră oferă cadrul unor asemenea întâlniri-dezbateri, iar Fundația este cuprinzătoare pentru un și mai larg cadru al schimbărilelor de idei cu oameni de știință și cultură dintr-un eveniment bogat de institute, fundații, universități.

Este nevoie imperioasă să nu rămânem izolați, fiecare cu condeicele și gândurile sale.

Ne trebuie reașezări de optici profesionale, de orizonturi științifice, de la Regulamentul și cursurile pentru studenți, până la concepții și praxis pentru omul și societatea începăturii de mileniu trei. Istoria și-a accelerat ritmurile; nu putem rămâne la cele vechi.

Cu certitudine, stimați colegi, sunteți preocupăți și de la profesor la asistent, pentru ce se petrece în țară și

pe Terra, acum, la acest sfârșit de secol, fie că aparțineți ariei „umaniste”, sau „tehnice”, sau „interferante”. Duminica noastră toti aveți capacitatea de descoperirea rădăcinilor proceselor din societate, cu răspunsuri de profundă substanță. Unele dintre acestea le cuprindează sumar, sugerat, în prelegeri, în seminarii, în studii publicate tot mai greu, în sinteze ultrazumate, cum sunt acelea care apar în „Opinia națională”.

Realmente, revista „Opinia națională” se afirmă tot mai mult ca o tribună de înaltă înținută științifică, teoretică, analitică și cuprinde studii-sinteze cu puncte de vedere care, eu regret, o spun, rămân la nivelul expozeului pe către mici coloane. În aceste coloane putem intui valoarea corporul nostru profesional, expusă „la vedere”, din care înțeleg că că substăția de inteligență este blocată, nedepășind, decât extrem de rar, paginile „Opinelor naționale”. Amintesc doar cățiva autori de „articole”, care dau strălucire inteligentei românești, adăugând și titlurile articolelor, rectorului universității, prof.dr.Aurelian Bondrea: „Principii umaniste, structură modernă”, „Școala națională pe coordonatele modernizării”, acad.N.N.Constantinescu: „O economie mixtă, de piață, socială, participativă și umanistă”, „Învățăminte

și transiției economice în România”, dr.Ion Mitrani „Suveranitate, democrație și integrare”, Ignorarea suveranității naționale”, Mihai Iordănescu: „Fiat justitia, pereat mundus”, „Convergență” (1848, cu prof.univ.dr.I.Scurtu, „Paradoxurile agriculturii”, acad.Stefan Ștefănescu: „Români – conștiință de sine și conștiință europeană”, prof.univ.dr. Constantin Vlad „Identitate națională și integrare”, prof.univ.dr.Ilie Bădescu: „Sensul spiritual și solidaritatea sociale”, prof.univ.dr.Mihail Dumitrescu „Managementul reformei și așteptările sociale”, Călin Traian Dragomir „Reflecții apolitice” și încă mulți intelectuali cu condensate și prețioase articole.

Editura „România de Mâine” a publicat și publică mereu mai multe lucrări, cursuri universitare ale membrilor corpului didactic din Universitatea „Spiru Haret”. Sună toate lucrări de referință pentru știința contemporană. Nu insist asupra lor, ci revin la ceea ce „Opinia națională” a publicat prin rezumare a două dezbatări, de mare interes științific și cultural, pe teme ale Patrimonului național și ale moștenirii marelui dascăl Spiru Haret.

Dal! E bogată activitatea universitarilor noștri, cuprinsă de „Opinia națională” și se inscrie într-un larg evantai de probleme, în care nu lipscesc cele literare publicate de prof.univ.dr.Ion Dodu Bălan.

Dar, domnilor colegi, încă o dată, vă rog aplicați-vă asupra acestor sumare articole, doar din februarie 1998; aplicați-vă mai ales asupra preocupărilor adânci și frâmăntărilor dumneavoastră profesionale spre a

găsi, lăsați, modalitățile dialogului, dialogurilor, dezbatelor și evenimentelor efervențe, culturale, didactice, sociale, economice. Nu putem rămâne la publicare, din cănd în căld, a presei denselor și prăznicelor articole în revistă.

Piata literară a României de astăzi este lipsită de cenzuri fundamentale, care să reprezinte bogăția mintilor luminate de care dispune poporul român. Cauzele și rezolvările se cer dezbatute temeinic.

Văd nevoie de necesar ordonanță, coordonarea unor dezbateri „pe profil”, dar mai ales interdisciplinare, care să se însumeze în lucrări, culegeri de studii, de comunicări, răspunsuri la probleme de care au nevoie țara, factorii de decizie științifică, didactică, socială, chiar politică. Nu pot fi lăsate fără răspunsuri probleme fundamentale ale societății astăzi vreme cât există valori autentice care pot contribui major, cu incontestabile clarificări, înțregiri, soluții.

Fundația „România de Mâine”, bazuindu-se pe universitarii și cercetătorii săi, se poate constitui în acel sfert de catalizator, unde, periodic, sistematic, reprezentanți autenți ai științei și culturii, să expună opiniile, concepții, strategii, să dezbată, să elaboreze varii soluții, care să se însumeze în orientări de bază, nu murari teoretice, pentru imperativele României de la începutul mileniului trei.

Sunt prea grave impasurile sociale spre a nu ne implică, pe tărâmul profesionalismului fiecăruia, în contribuția competențelor reale întru rezolvarea acutelor cerințe ale țării.

CARTEA

Rigoare și calitate în desfășurarea unei activități pluridisciplinare

○ Editarea cursurilor și manualelor universitare – o prioritate absolută.

○ Elemente de continuitate – valorificarea rezultatelor cercetării științifice.

○ Temelii de larg interes național, cu rezonanțe în actualitate – o pondere aparte.

○ Catalogul de tipărituri – imaginea unei activități lăbiorioase cu un amplu registru tematic.

Dobândind un profesionalism, pe care nu numai experiența celor peste ani de existență îl poate conferi, ci mai cu seamă competența exprimată în rezultatele efective, cuantificabile ale unei activități pluridisciplinare, Editura Fundației „România de Mâine” și-a propus să se implice, în felul său specific, în însăpătarea obiectivelor pe care Fundația și le-a asumat. Să anume, să contribuie, prin-tr-o politică editorială bine articulată în preocupările majore ale Fundației vizând afirmaerea performanțelor cercetării științifice, învățământului și culturii românești, la dezbaterea aprofundată a problemelor de larg interes național cu care se confruntă societatea românească, aflată în plin proces de tranziție la economia de piață, de edificare a statului democratic, de drept. În ce poarte și mai edificator pentru a exprima dimensiunea acestei activități deosebită legată căk, în perioada 1992-1997, în Editura Fundației „România de Mâine” au apărut circa 250 de titluri, într-un număr total de 1,5 milioane de exemplare, din diacronia reprezentativă

la Editura Fundației „România de Mâine”

proceselor și mecanismelor economiei de piață, de a cunoaște cauzele reale ale unor fenomene negative, pledând pentru nevoie unei strategii corente, în care interesul național să primeze. Gândită de autor ca un demers metateoretic asupra concepțiilor filosofice, ca un ghid metodologic, *Metafilosofie*, de prof.univ.dr.Ion Tudosescu propune o dezbatere tematică strâns corelată cu roul gândului filosofic în viața spirituală contemporană. În *Politologia în fața secolului XXI*, Ion Mitrani descrie cum și de ce factorii de putere, guvernanții, partidele politice, cu tot subiectivismul de care ne se pot „elibera”, au nevoie de „criterii, de concepte și metode certe pentru evaluare, politologia fiind astăzi o căluță în sfera „nisipurilor miscătoare” pe care se clădesc speranțele politice, idealurile și chiar valorile politice. TEHNICA SCRITERII ACADEMICE purtând semnatura prof.univ.Şerban Andronescu reprezintă un veritabil manual, cuprinzând toate normele esențiale, interne și internaționale, cu privire la alcătuirea unei cărți, unui articol, a unei teze de doctorat sau lucrări de licență. Prima lucrare exhaustivă privind geografia complexă – CÂMPIA DE VEST A ROMÂNIEI – a apărut sub semnatura prof.univ.dr.doc. Grigore Posea și imbină amonios caracteristicile unei lucrări științifice cu aspectul didactic-pedagogic.

Dobândind **experiență în valorificarea rezultatelor unor dezbateri științifice**, de acut interes, condensează în lucrări teoretice, de sinteză, Editura va continua să abordeze și anul acesta, în paginile unor volume, probleme ale evoluției României în etapa actuală, ale cercetării științifice, învățământului și culturii naționale în strânsă conexiune cu procesele și tendințele de dezvoltare ale lumii contemporane. Din această perspectivă, lucrarea ENCICLOPEDIA PERFORMANȚELOR ROMÂNEȘTI ÎN SECOLUL XX ocupă un loc aparte, definitiv în activitatea editorială, în elaborarea căreia au fost atrași cunoșcuți specialisti din cele mai diferite domenii ale vieții economico-sociale, politice și culturale, primele volume urmând să fie trimise la tipar în acest an.

Opțiuni pentru editarea de cursuri și manuale universitare, necesare studenților Universității „Spiru Haret”, dar și altor instituții de învățământ superior din țară, reprezintă **linia de condită** care marchează până la definire activitatea editorială. Are o deosebită relevanță în acest context

ISTORIA ROMÂNIILOR, elaborată de un remarcabil istoric prof. univ. dr.doc.Titu Georgescu, un amplu curs universitar, de largă cuprindere, abordând problemele Iсторiei românilor din antichitate și până la sfârșitul secolului XX. Deci, nu este întâmplător faptul că pentru anul 1998 planul editorial prevede, ca **obiectiv priorității**, publicarea a circa 150 de cursuri și manuale universitare. Într-acestă, deja editate sunt: *Pedagogie. Note de curs. Partea I-a: Pedagogie și Educație*, de George Văideanu; *Dreptul mediului înconjurator*, de Marilena Uliescu; *Management performant*, de Mihail Dumitrescu; *Teoria muzicii. Curs însoțit de solfegii aplicative*, de Victor Guileanu.

Forțul constant de a fi în miezul fierbinte al actualității, de a contribui la deschiderea unor fenomene complexe, contradictorii, la configurația societății românești în orizontul mileniului trei va fi și în acest an prezent în tematica abordată, structurată pe coordinatele unui larg interes național. Împlinirii a 80 de ani de la Revoluția din 1918, eveniment cărtuș Fundația „România de Mâine” îi consacră o suitură de manifestări, îi este dedicată lucrarea *SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ. INCOTRO?* a prof.univ.dr.Aurelian Bondrea. Având un subiect percutant, cartea izvorăște dintr-o mai veche și statonnică preocupare a autorului pentru starea societății românești post-decembriste, abordând într-o viziune modernă cele mai presante, mai complexe și mai dificile probleme ale tranzitiei, consemnând păreri tranșante, dar și posibile modalități de soluționare a acestora. Poate și de aceea lucrarea se constituie într-o **carte-document**, deoarece analizează date, fapte, situații, imprejurări, unele dramatice, într-o **carte-rechișitoriu**, care acuză și declară răboji minciuni, ipocrizie, corupție. Un avertisment sever semnalând erorile ce trebuie evitate pentru a prăbușirea țării noastre să nu fie totală și definitivă. O lucidă chemare la răjiune, care așeză cu generozitate în prim-planul densurilor de redresare problematica umană, reconcilierea și primatul interesului general, național.

Prin **participarea sistematică la targurile de carte**, Editura Fundației „România de Mâine” a dobândit deschideri către publicul larg, către spiritualitatea românească. O dovedesc și aprecierile de care s-au bucurat cărțile expuse la Târgul Internațional de Carte de la București (iunie 1996), Târgul „Găudeamus” (București, 1996), Târgul de Carte „Librex” (Iași, 1997), Târgul Internațional de Carte de la București (1997), în cadrul cărora au fost lansate, prezentate titlurile de carte relevante, realizate în excelente condiții grafice. Ceea ce ne-ar putea îndrepta să asociem, fără exagerare, activitatea editorială cu sensul simbolicei sintagme „Carte frumoasă, cînd cum te-a scris”.

Adela DEAC

GENERALĂ, ediție îngrijită de regredatul acad.Ion Coteanu, STAREA NAȚIUNILOR. 1918-1998, coordonată de prof.univ.dr.Aurelian Bondrea, SOCIOLOGIA COMUNITĂȚILOR RURALE, de Virgilin Constantinescu, SOCIOLOGIA GENERALĂ, de dr.Carmen Furtună, ANALOGII ESTETICE de prof.Serban C.Andronescu, REALITATE ȘI IMAGINE ÎN TELEVIZIUNE, de Ion Bucheru, STRATEGII ALE MARKETINGULUI MIX, de conf.univ.Aurelian Bondrea, UN VEAC DE POEZIE ROMÂNEASCĂ, de prof.univ.dr.Ion Dodu Bălan, ISTORIA LITERATURII DACO-ROMANE, de prof.univ. Mihail Diaconescu, DICTIONAR DE TERMINI GEOGRAFICI ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR, de prof.univ.dr.Grigore Posea, reprezintă doar câteva teme incitante, oferind un larg registru tematic.

Încercând să demonstreze, în mod științific, argumentat, că există o istorie a filosofiei românești, care nu poate fi negată decât cu prejul renunțării la adevăr, lucrarea FILOSOFIA ROMÂNEASCĂ. DE LA ZAMOLXE LA TITU MAIORESCU, prof.univ.dr.Gh.Al.Cazan cercetează, în relații și semnificațiiile lor, fibra, concepții care au generat și, mai apoi, au statonnicat date fundamentale ale spiritualității și istoriei românești. Rând pe rând, sunt abordate teme cum ar fi cele despre raționalismul pur, Dumnezeu, moarte, nemurire ori metafizică, psihologie, cultură, Kant etc., care pun în altă orizontură, decât cele cunoscute până astăzi, filosofia moaștească în relație cu fenomenul cultural românesc modern.

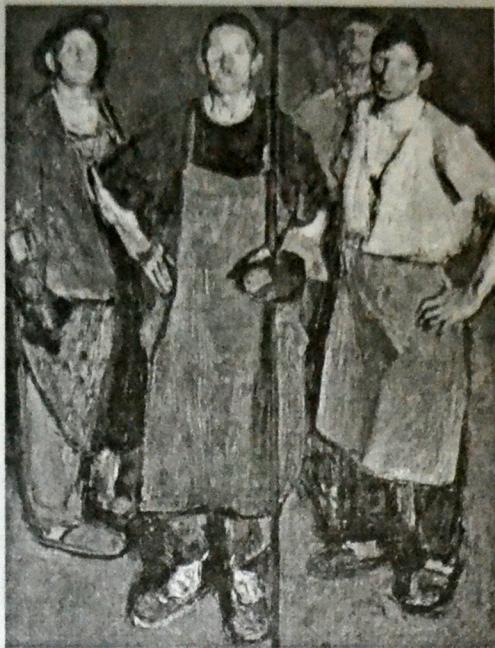
Prin **participarea sistematică la targurile de carte**, Editura Fundației „România de Mâine” a dobândit deschideri către publicul larg, către spiritualitatea românească. O dovedesc și aprecierile de care s-au bucurat cărțile expuse la Târgul Internațional de Carte de la București (iunie 1996), Târgul „Găudeamus” (București, 1996), Târgul de Carte „Librex” (Iași, 1997), Târgul Internațional de Carte de la București (1997), în cadrul cărora au fost lansate, prezentate titlurile de carte relevante, realizate în excelente condiții grafice. Ceea ce ne-ar putea îndrepta să asociem, fără exagerare, activitatea editorială cu sensul simbolicei sintagme „Carte frumoasă, cînd cum te-a scris”.

UN SIMBOL AL REZISTENȚEI NAȚIONALE **SIDEX - GALAȚI**

RESTABILEȘTE DEMNITATEA INDUSTRIALĂ A ROMÂNIEI

- Convorbire
cu economistul
Aristide IORDACHE,
directorul finanțier
al SIDEX-GALAȚI

Corneliu BABA - *Oțelari*

- Stimate domnule director, mai întâi îngăduiți-mi să vă felicit pentru că SIDEX-Galați există. În psihoză actuală de discreditare și de vânzare pe nimic a industriei românești, s-au avansat atâtea ipoteze, s-au făcut atâtea pronosticuri, s-au formulat atâtea revendicări pe seama lui, care de care mai negre și mai arrogante, încât „simpla” funcționare a marelui combinat siderurgic gălățean depășește cadrul unui proces tehnico-economic curent și îmbracă semnificația unei rezistențe naționale, a încrederei pe care merită s-o avem în recuperarea, în renașterea industriei grele românești. Ce a fost și ce este metalurgia gălățeană pentru România și; ceea ce am dori să aflăm de la dumneavoastră este ce reprezintă astăzi SIDEX-Galați la nivel european?

- Putem să ne raportăm chiar la nivelul mondial al siderurgiei, pentru că SIDEX-Galați a fost și a rămas un punct de referință pe harta industrială a lumii. Rețineți, vă rog, că realizăm 10 la sută din întregul export anual al României, iar pentru anul 1998 avem capacitatea să efectuăm un export de 750 milioane dolari. Desigur, produsele noastre siderurgice au scăzut ca volum, de la 13 milioane de tone pe an, cât aveam înaintea lui 1990, la 6 milioane de tone acum, nu uități însă că în 1992 aveam numai 2,9 milioane tone și de atunci până astăzi suntem într-un continuu progres. În curând, vom atinge 6,5 milioane de tone pe an. Acum exportăm 55 la sută din producția anuală, pe cătă

vreme înainte de 1990, exportul nostru totaliza 1,2-1,5 milioane tone de produse siderurgice pe an. Scădere drastică a producției, după anul 1989, se datorează nu intrării noastre în competiția mondială, căreia i-am făcut întotdeauna față, ci prăbușirii pieței interne. Prăbușirea industriei românești a adus cu sine și o cerere tot mai scăzută de produse siderurgice. Si astăzi, prețurile interne sunt cu 15 la sută mai mici decât pe piață externă. În schimb, suntem cunoșcuți tot mai bine pe plan internațional, avem piețe peste tot, suntem competitivi în întreaga lume și acest fapt a ieșit cel mai bine în evidență în anii noștri cei mai critici, când n-aveam fonduri valutare pentru a importa materie primă necesară. Partenerii noștri, tocmai pentru că ne cunoșteau cine suntem și ce putem să realizăm, ne-au dat materie primă pe care noi am plătit-o ulterior, cu produse finite.

- Fără nici o dobândă la prețurile convenite pe această cale?

- Valoarea materiei prime astfel importate includea, desigur, și o dobândă bancară, dar aceasta a fost incomparabil mai mică decât în cazul când am fi contractat împrumuturi de la o bancă românească sau străină.

- Dar aveți acces și la bănci străine?

- Bineînțeles, tot mai multe bănci străine vin și ne oferă credite fără garanție guvernamentală, avem chiar mai multe oferte decât ne trebuie, pentru că le putem garanta cu produsele noastre de export,

Cadrele didactice de la facultățile economice ale Universității "Spiru Haret", din cadrul Fundației "România de Mâine", anunță cu durere închiderea din viață a colegului lor

prof.univ.dr.DUMITRU PUGNA,

șeful Catedrei de economie politică a Universității "Spiru Haret", membru fondator al Fundației, distins om de știință, profesor universitar cu înδelungată și merituoasă activitate pe tărāmul pregătirii superioare a tinerelor generații de economisti.

în jur de 300 milioane dolari și noi avem 3 mari oțelări! Nu mai vorbesc de faptul că avem o uzină de construit mașini mai mare decât FAUR-ul bucureștean, avem o rețea de căi ferate în lungime de 300 kilometri, cu zeci și zeci de locomotive, avem 2 fabrici moderne de oxigen care numai ele costă azi peste 150 miliarde lei. Mai că-ji vine să crezi că asemenea subevaluări sunt intenționate, pentru că pe baza lor zestrea industrială României să fie vândută și cumpărată pe nimic.

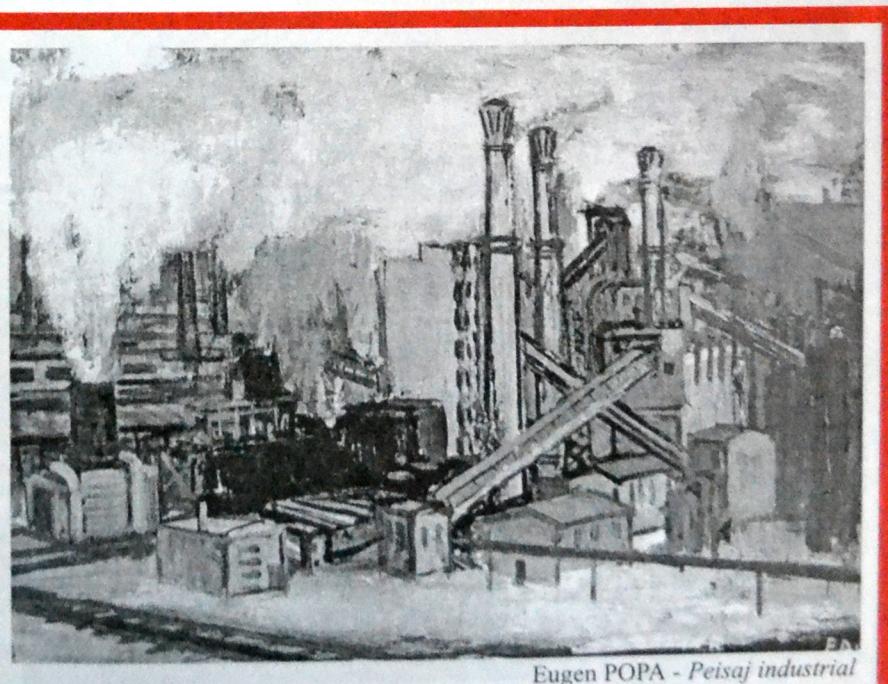
- Și dumneavoastră cum reacționați?

- Am cerut în mai multe rânduri reevaluarea Combinatului, au cerut-o și alții pe cea a întreprinderilor industriale unde lucrează, tocmai pentru a se vedea astfel că unitățile noastre economice sunt rentabile, dar ne-am lovit mereu de o mare rezistență și în felul acesta persistă riscul ca ele să fie vândute (și cumpărate) aproape pe nimic. Deși - repet - activitatea noastră economică este competitivă, este rentabilă, iar uneori îi subvenționăm și pe alții. Gazul metan îl aducem din import, dar iarna ni se ia din cota plătită de noi și se repartizează populației. De aceea, Romgazul este dator la noi, nu noi suntem datori la el, cum se afirmă pe drept sau pe nedrept, despre alte întreprinderi. Suntem competitivi până și în privința standardelor europene de protejare a mediului.

- Pe piață internațională a produselor siderurgice se aplică tot mai frecvent procedurile anti-dumping. La noi cum se prezintă situația?

- Aceste proceduri apar pentru că, așa cum vă spuneam, siderurgia este protejată de stat în multe țări. Și la noi se simte nevoia acestei protecții, ar trebui, de pildă, să apară o lege anti-dumping pentru că, sub acest raport, suntem puternic concurați de Ucraina și de Rusia. Industria românească trebuie să apără, nu să o distrugă, nu să o distrugă, altminteri riscăm ca România să ajungă o colonie tehnologică și să fim potopii de disprețul urmașilor.

Mihai IORDĂNESCU

Eugen POPA - *Paisaj industrial*

ȘTIINȚA SI RELIGIA

Prof.univ.dr. Marin IVAȘCU

(Continuare din nr. trivii)

Problemele spinioase de etică și moralitate ridicate de ultimele descoperiri științifice, așa cum sunt clonarea și ingineria genetică, împing artelele părți - știință și religie - să se angajeze în dialog. Totodată, știință și religie sunt împins une către alta de considerente pragmatici. Pe de o parte, în încercarea de a avea credinciosi din populația bine educată, credința trebuie să arate că se poate acomoda gândirii științifice. Pe de altă parte, sublimiază genetistul Francisco Ayala, de la Universitatea Irvine din California, care coordonează un proiect de știință avansată, este vital ca oamenii de știință să se dispenseze de concepția că știință și religie nu pot coexista. Este de conceput, sublimiază Ayala că asemenea luări de poziție sunt motivate și de aspecte financiare, pentru că - afirmă el - „structura financiară a cercetării americane depinde de bunăvoița clasei politice care crede în religie și, deci, este clar că o poziție amicală a oamenilor de știință față de religie îi ajută să-și protejeze locurile de muncă. Nu ar fi - deci înțelept, să avem o situație în care politicienii să vadă în știință ceva antagonistic credinței religioase”.

Toate acestea sunt nu numai un semn de „încâlzire” a relațiilor, ci și o certitudine că era glacială a luană sfârșit. Problema este deci nu numai să fim conviști că știință și religie pot coexista, dar și să înțelegem că un succes a uneia dintre ele nu înseamnă un eșec al celeilalte. Este un fenomen care a început în 1859, prin publicarea *Originii speciilor* care a fost conceput ca o victorie a științei, în detrimentul religiei. Chiar și astăzi unii oameni de știință sunt tot atât de intoleranți față de biserică pe căi a fost biserică cândva față de știință. Un exemplu poate fi cel din

1990 când consiliul științific american a refuzat să-l asculte pe comentatorul Forrest Minis când a aflat că acesta are idei religioase referitoare la evoluționism. Un alt exemplu de intoleranță îl dă Robert Park de la Societatea Americană de Fizică care atunci când Leon Lederman și-a intitulat carteia artei despre boson Higgs - *Particulele lui Dumnezeu*, l-a criticat „sperând că vrea să păcălească oamenii doritori de o privire a lui Dumnezeu”.

II. Umbra creationismului

În multe cazuri, asemenea confruntări între știință și religie se pot explica și prin teama omului de știință de „creationism”, pe care mulți îl consideră în mod greșit ca „șuojuș principal al credinței în Dumnezeu”, dar „inundația” creationistă, care refuză să accepte atât evolutionismul, cât și mariile descoperirii științifice este propovăduită numai de o parte din cultul monoteist. Catolicismul, spre exemplu, este astăzi conservator, dar nu creationist, în timp ce curențul principal al Protestantismului și o mare parte din Iudeism și Islamism au renunțat de mult să facă afirmații de genul „Pământul a fost creat numai de curând”, „Creationismul” - așa cum a fost el delimitat mai sus - este o durere incredibilă pentru religie. Nici onest, nici util, iar cei care se cramponează de acesta nici nu au idee că de mult râu fac în condițiile realităților actuale, credibilității religiei.

Datorită unui zgromot prea mare față de numărul adeptilor creationismului, unii oameni de știință s-au simțit obligați să reinceapă condamnările împotriva spiritualității. În 1981 se face o declarație a Academiei Naționale de

Științe Americane în care se spune: „Religia și știință sunt separate și sunt sărămuri exclusiv mutuale ale gândirii umane, dar aceasta a fost din multe puncte de vedere făcută cu prioritate împotriva creationismului. Teama de asociere cu creationismul poate avea influențe și asupra relațiilor personale. Anne Forest, lector la MIT, spune despre acest aspect: „Când am inceput cursul despre „Dumnezeu și calculatorul” am întâlnit o mulțime de prejudicii printre care - și pe acela de la personalul tehnic care, în loc să mă ajute, obișnuia să spună: „Ha, trebuie să fie o creaționistă nebună”.

Datorită faptului că creaționiștii adesea eșuează în încercarea de a impune doctrina lor în școli, efectul lor cel mai distructiv poate să fie de a face credință în idealuri religioase să apară antiratională. În multe domenii ale științei și, în particular, în biologie, tocmai datorită creationismului apar concepte standard că oricine are puternice convingeri religioase este afectat mental. Despre acest aspect Francis Collins, director în Institutul Național de Sănătate al S.U.A., afirmă: „Când cineva ca mine admite că este credincios, reacția colegilor este: cum poate un specialist ca acesta să fie posedat?”

Unele afirmații ale lui Francis Collins merită multă atenție și considerație. Astfel el afirmă: „Am un simțământ deosebit la o descoperire prin care Umanitatea cunoaște prin aceasta ceva ceea ce înainte cunoștea numai Dumnezeu. Este o senzație profundă care mă ajută să apreciez partea spirituală a vieții și, de asemenea, face practica științei mult mai importantă. O mulțime de oameni de știință, într-adevăr, nu știu ce mult pierd dacă nu-și explorează simțăminte spirituale”.

Și, totuși, majoritatea oamenilor de știință consideră că, pentru a fi luati în serios, ei trebuie să se delimitizeze de religie, aceasta în poftida faptului că mari oameni de știință din trecut nu se temeau să ia în considerație participarea la poporul lui Dumnezeu intensifică umanul din om. Participarea creștinilor la realitatea divină prin comununie și împărtășire cu Sfintele Taine este o împlinire supremă. Singurătatea este urâtă. Comuniunea este frumoasă. Dorul nu are satu. Pentru că setea noastră de împlinire în dragoste și frumusețe nu are limite. Dorul neagă uriașul și căderile sufletești, întărindu-ne capacitatea de a participa la comunitatea finală. Intensitatea comuniunii este pe măsura dorului nostru.

(Va urma)

ABONAMENTE LA REVISTA „OPINIA NAȚIONALĂ”

La toate oficile poștale din țară se pot face abonamente la revista noastră.

Costul unui abonament:

- **8.400 lei pe trei luni;**
- **16.800 lei pe șase luni;**
- **33.600 lei pe 12 luni.**

**ÎN CATALOGUL DE DIFUZARE A
PRESEI AL S.C. RODIPET - S.A.
REVISTA ESTE ÎNSCRISĂ LA
NUMĂRUL 2.256.**

Despre dor

Solidaritatea dintre Ortodoxie și etnicul românesc

Prof.univ.dr. Mihail DIACONESCU

(Continuare din nr. 203)

Dorul ne spune ceva esențial, ceva tulburător despre frumusețea sufletului românesc și despre modul în care Biserica lui Hristos a structurat profilul spiritual al poporului român. Dorul mărturisce mai mult decât oricare altă atitudine, decât oricare altă trăire, nevoie finită umane de a viețui în comuniune și comunicare. Dorul spune ceva revelator despre fiecare din noi, îndeosebi despre teama noastră de singurătate. Dorul respinge însigurarea și egolatria, pentru că participarea la poporul lui Dumnezeu intensifică umanul din om. Participarea creștinilor la realitatea divină prin comununie și împărtășire cu Sfintele Taine este o împlinire supremă. Singurătatea este urâtă. Comuniunea este frumoasă. Dorul nu are satu. Pentru că setea noastră de împlinire în dragoste și frumusețe nu are limite. Dorul neagă uriașul și căderile sufletești, întărindu-ne capacitatea de a participa la comunitatea finală. Intensitatea comuniunii este pe măsura dorului nostru.

Dorul revelează faptul că eu este legat indestricabil de tine, de el, de ea, de voi, de alii. Umanul din mine, personalitatea mea unică în lume sunt creația mea proprie, dar, în același timp, și a tuturor celorlalți oameni. Suntem noi înșine dor în măsură în care ne raportăm la cei pe care îi iubim și fără de care viața noastră este neîmplinită. Cel dorit mă semnifică. Și eu îl semnific pe el. Comuniunea și comunicarea noastră în dragoste generăză ordine, armonie și frumusețe în sfere mult mai largă a relațiilor interumane. Dorul ne amintește de starea omului ca chip nemuritor al lui Dumnezeu. Fiecare persoană umană este o ființă unică și irepetabilă. Dar în fiecare om, ca microcosmos, trăiește macrocosmosul și trăiesc, mai ales, într-o modalitate specifică, toți seminții tăi. De aceea egoismul, egolatria, individualismul, cu încoronarea lor diabolică - cinismul, atât de specifice mentalității europene occidentale postrenascentiste, sunt strâne de fîra profundă a celor ce se nasc și trăiesc aici, la noi, sub semnul luminos al dorului.

În misura în care dorul ne jine legăt de cei pe care îi iubim, dar nu sunt aproape, devinând mai buni, mai drepti, mai sensibili, mai spiritualizați, mai umani, în fond. Trăind dorul ne simțim egal cu cel altă departe. Ne simțim părăsiți la binele sau la încercările sale. Dorul exclude supunerea sau orgolul. Fără o

raportare la altul persoana mea este irelevantă. Dorul întreține reprezentările, imaginea și întrebările fundamentale asupra proprii ființă. Nostalgia și neliniștea întreținute de dor instituie o lume aparte, cu jinuturi, înțăriri, meandre, căutări, sufletești și mistere acoperanți. Blaga a reflectat insistență la această lume fascinantă. De aceea a estetizat-o lînc în ciclu *La curțile dorului* (1938).

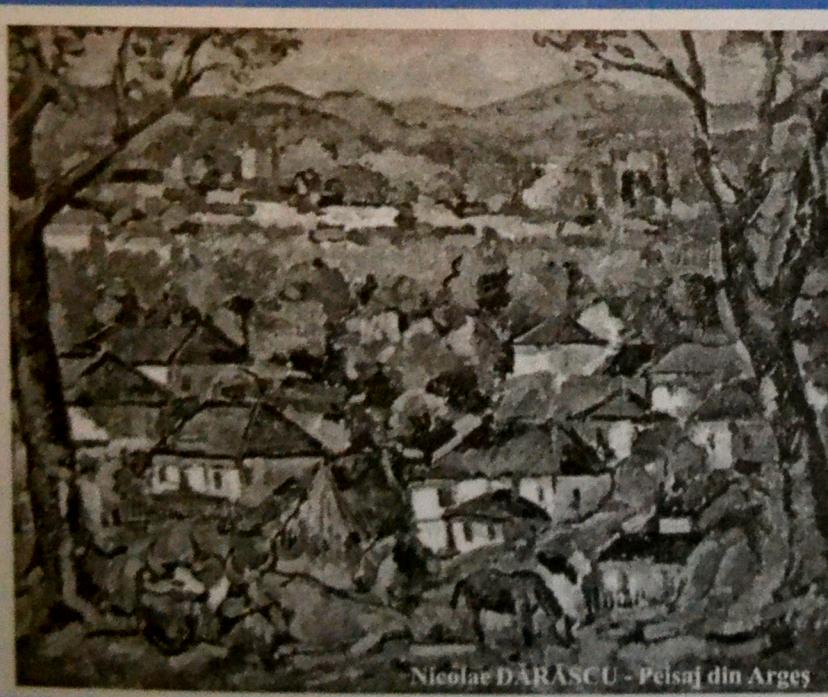
Uneori dorul duce la transfigurarea lumii întregi. În această transfigurare relația dintre cei ce se iubesc din viitorul traseul dorit. Viitorul este direcțional, întreținut, într-o anumită măsură, de dor. Dorul exclude uneori orice altă determinare a viitorului.

Trăirea dorului este antifatalistă. Ea susține implicarea voluntară și activă a persoanelor. Dorul exclude și amenințările timpului. Cei ce sunt cuprinși de dor se proiectează spre viitor ca spre un liman al bucuriei de a fi.

Teologia morală ortodoxă arată că omul este pe deplin realizat doar atunci când nu trăiește doar pentru sine, ci și pentru altul. Existența creștinului ortodox este preexistență. Dorul este preexistență potențială. Dorul este dezmarignirea existențială și putere de cuprindere în tine a altuia sau a altora. De aceea dorul neagă distanțele, timpul și toate dificultățile despărțirii.

Dorul este ambivalent și dublu orientat. El amintește mereu, atât de o comuniune virtuală care tinde să răspescă treptat, prin răbdare și tărie de caracter, însigurarea, separarea, deprățarea, obsecșii, durețea. Dorul este posibil pentru că sfera relațiilor interumane însumează atitudini spirituale și morale de o infinită varietate și delicatețe. Dorul ne îmbogățește moral și spiritual.

O astfel de înțelegere a dorului este însă de neconcepție fără vizunea filocalică a raporturilor interumane și a aspirației spre desălvăzirea morală pe care învățătură de credință ortodoxă o face posibilă. Ortodoxia afirmă că fiecare om poate cădea singur. În timp ce mantuirea nu se poate realiza decât în comuniune și comunicare, în dragoste, în cadrul Bisericii lui Hristos.

Nicolae DĂRĂSCU - Paisaj din Argeș

Motto:

*„De la ţărani au venit
holdele, datinile și
cântecele, hrana
trupului și sufletului
tuturor, munca
și poezia”*,

(N. Iorga, Sate și preoți din Ardeal, București, 1902, pag. 7)

În luna martie, mai mult ca în oricare alta, ne amintim - nu toți firește, intrucât unii continuă să-i disprejuască și să-i batjocorească, ocărându-i prin presă, în discursuri parlamentare, în texte de legi îndreptate împotriva lor cu vîrful lăncii călit în „restitutio in integrum”; ne amintim, zic în această lună - de ţărani martiri din 1907, de strămoșii și părinții noștri care au tras spre cer brazda de la vatră, ca în poezia lui Argești, au creat străvechea, bogata noastră cultură materială și spirituală, au apărut cu piepturile lor fruntariile țării și cu înțelepciunea, identitatea proprie, ducând pe umerii lor „gârbovi de povară” (O. Goga) greul zbuciumatelor istoriei românești.

Țărani, „cei mai buni copii ai fini, urziti din lacrimi și sudoare”, cum i-a definit poetul pătimirii noastre, sunt aici, pe ambele versante ale Carpaților, de la începuturile istoriei românești și au rămas necontenit pe aceste plăuri binecuvântante de Dumnezeu și blestemate de oamenii fără suflet. Țărani au semănat grâu, au crescut vitele și au cultivat viața de vie, ca daci și ca romani, și au continuat să le cultive veacuri de-a rândul, ca români, trăind în frâție cu națiile cu care istoria i-a rânduit pe aceste plăuri. Dar nu o dată cei veniți s-au arătat cu ei fraji mașteri și au procedat cu casele lor ca vulpea cu vizina viezurelui.

Țărani au plămădit limba noastră „ca un fagure de miere”, dându-i măldurile fără seamă ale sufletului lor frâmantat de doruri, generos și luminos, luminat de lumina credinței întru Hristos. Ei au creat miturile noastre fundamentale (Mănăstirea Argeșului, Miorița, Zburătorul, Traian și Dochia); ei au șicat basmele; din fantasia lor proaspătă, bogată, au ieșit Făt-Frumos și Illeana Cosânzeana și acel inegalabil simbol al tineretii fără bâtrânețe și al vieții fără de moarte; strămoșii lor și apoi ei au cântat și au facut versuri, alături de Orfeu și de Ovidiu, și au continuat să cânte balade și doine, cântece haiducești și de voinicie, la plug, la ciobanit sau în oștile eroice ale marilor noștri voievozi, pe care, istoricii mercenari ne propun să-i culpabilizăm și să-i demitizăm. Ei au pus temeliile culturii noastre materiale și spirituale. Iubitorii ai pământului natal, inteligenți, talentați și harnici, ei au știut să semene grâul și porumbul în brazdă, trase cu plugul de lemn, dar au știut, cu aceeași pricepere, să-și semene dorurile și visurile, patimile și nădejdile, subirea și ură, durerile fără leac, în brazde de trohei și să creeze o poezie inegalabilă, izvor nescrat pentru creația noastră savantă, pentru Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Goga, Cotruș, Blaga, Argești, Voiculescu, Craiică, Barbu și atâția alții. Poetul avea dreptate, poate, mult mai mult decât își închipuia atunci când scria: „Când tu erai c-un tril de doină-n gura / Sub arcul cerurilor unduiale / Am învățat

Corneliu BABA - Țărani

ȚĂRANUL, „ZDROBIT PE CRUCEA LUI, MARE CÂT ȚARA”

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

a versului măsură/ Din simetria brazdelor arate.” Un poet atât de cultivat și de rafinat ca Ion Pillat, unul din cei mai buni cunoșători de poezie românească și universală, cita, într-un eseu despre poezia populară, un cântec de șapte versuri despre care mărturisea că nu-i cunoaște „în toată lirica noastră cultă, chiar la Eminescu, un echivalent pentru adâncimea și subtilitatea, totodată, a sentimentului exprimat: „Câte flori pe luncă-n sus/ Toate cu badea le-am pus./ Și când am fost la udat/ Numai una am uitat/ Numai una am gresit/ Și de aceea a veștejti/ Dragosteia ni-s-a urât...”. „Ce atmosferă straniu de modernă îi dă faptul că toată poezia nu e decât o transpunere sufletească. Nu explică nimic, sugerează totul.”

Iar ilustrul poet, dramaturgul expresionist cel mai de seamă, prozatorul și filosoful Lucian Blaga, care de atâtea ori și atât de original a făcut „elogiul satului românesc”, al țăraniului român, susținând că vesnicia s-a născut la sat, comentă în același spirit, în recentul său roman *Luntrea lui Caron*, genialitatea a două versuri populare: „Un vers popular îmi trece prin cuget, mi-l spun întâi încet pentru mine (...): „Stă mândru la sărăcat/ Ca spicul la secerat”. Și tot numai pentru mine mă întreb: apropiai vreodată, cineva, sub semnul fatalității, una de alta, dragostea și moartea, cu mai multă gingăsească și adâncime de simțire, decât se face în aceste versuri?”

De ce să evităm o asemenea poezie?

Țărani, multă vreme talpa țării, dar și talpa suferințelor, se identifică, până

la un punct, nu numai fonetic, cu țara, din strămoșescul *Terra*, ci și organic, cu spiritul și istoria ei multiseculară. Așa i-au văzut marii noștri scriitori, care i-au sintetizat simbolic, în câteva nume semnificative: Gheorghe-Gheorghe, Petre-Petre și Ion-Ion. Fie-mi îngădui să-l folosesc ca pe o metaforă pe Ion, pe Ion Dinededemult, care a sfîrșit cu sângele său glia străbună, apărându-și, ca Mircea cel Bătrân al lui Eminescu, „sărăcia și nevoie

1907

și neamul”, la Posada și Podul Înalț, pe apa Neajlovului, pe decindea Dunării și Jilului, și a Oltului și a Mureșului, în munții Apuseni și ai Făgărașului, în arșitele Bărăganului, ori la Flămândii și Mărășești, în Cetatea Bălgadului și de atâtea ori în București, la toate frunțările țării până depare în Răsărit, contra comunismului și până în Munții Tatra, împotriva fasciștilor. Oricât de puternică ar fi fost apărarea exploatarii și furtuna. Ion Dinededemult a rămas aici, la bine și la rău, și va rămâne pentru totdeauna. Nu și-a luat țara pe opinci și n-a plecat la bine.

Ion Fărădepământ, de-a lungul atât orânduri bazate pe exploatare, Ion care l-a udat cu sângele, lacrimile și sudorile sale, l-a frâmantat în

palmele lui cu dragoste și grijă și l-a sărăcat pătimăș, ca pe-o iubită, precum Ion al Glanetașului al lui Rebrenau, am crezut că și schimbă radical destinul, statul social și condiția umană în nou regim democratic în lumina legii pământului. Dar, s-a dezamăgit! Prin restituție în integrum i se propune să rămână tot argat.

Ion Fărădepământ și adeseori - prin samavolnice decizii ale marilor imperii - și Fărădețără, a rămas mereu aici, la țară, prin glod și tărână, în cătin și în sat, în colibă ori în bordei, în casă de lemn, de piatră sau de cărămidă, în mormânt, dacă aşa decidea soarta, dar a rămas aici, chiar atunci când proprietarii pământurilor își luau moșia pe tâlpile pantofilor - și fugneau în Apus, unde și cheltuiau vlagă și averse strânse din munca țăraniilor.

Ion din Dedemul, Ion Fărădepământ și adeseori Ion Fărădețără, trudea și murea de foame pe moșia strămoșilor săi, pe pământul pe care el singur îl făcea să rodească, în țara pe care de atâtea ori a apărăto cu prețul propriu sale vieți.

Așa ni-l prezintă marii noștri scriitori de la Bălcescu la Eminescu, Coșbuc, Goga, Cotruș, Blaga, Argești, de la cronicari la Rebrenau și Sadoveanu, care a nemurit în opera sa întreaga noastră istorie. Țărani a pus bazele culturii și civilizației românești. Cu mijloace sărăce și în forme rudimentare, a reușit înaintea savanților să capeteze forța coliană și a răurilor și să le pună în slujba eforturilor sale, a născotit unele inginoase, a cercetat mersul vremii, creând o meteorologie și o astronomie populară de o umitoare precizie, evocată atât de frumos de

Nicolae Gane în novelă sa *Astronomul și doctorul*, a căstigat o bogată experiență, rânduită în ritualuri agrare de o mare forță artistică, pe care după ani de interdicție și discreditare a lor, va trebui să le studiem și să le fructificăm tot mai mult în spiritul ilustrilor tradiționali ale folcloristicii și etnografiei românești.

Țăraniul n-a fost și nu este - cum își închipuie niște debili ifosiți - o piesă de muzeu etnografic. Țăraniul, în genere, nu e o jucărie, spunea copilei uriașul lui Chamiso care se întorcea acasă cu plugar și plug, în palmă. Țăraniul e părintele nostru, e fratele nostru și se cade să n-o uităm niciodată. El a muncit și muncește pentru întregul neam, ca să-l hrănească, el a suferit și a visat necontentul o lume mai dreaptă și mai bună și cu ce să-a ales, să-mانu!

În procesul devenirii istorie - pentru ca mașteră și adeseori dușmanioasă - o parte a țărănimii și-a pierdut libertatea pe anumite perioade de timp, a decăzut din drepturile ei și asupra pământului, a ajuns roabă în propria-i țară. A dat jecmănitilor și asupritorilor biruri grele, a făcut zile de clacă, a suferit amenzi și pedepse cumplite pentru nimică toată, a fost pusă în jug, în situații tragic și umilitoare; în regimul dictatorial a fost constrânsă să dea sinistrelle cote la stat, care i-au redus condiția umană la cotele cele mai joase. Cel mai adesea, cotele de cereale depășeau recolta obținută, pe ogorul țăraniului care era obligat să și dea din curte ou și gaïna, laptele de la gura copiilor pentru a-și putea cumpăra un litru de petrol, o sticlă de lampă sau o leacă de sare și Zahăr.

A muncit, a suferit, s-a întristat de moarte, a plâns cu un ochi și a râs cu altul, știind că apa trece pietrele rămân. Mai știa că uneori rămân și pietrele acre, oștile pământului nostru, aruncate de unii peste gard, în grădina noastră.

Cu asemenea convingeri, cu cultul muncii și al omeniei, cu respectul pentru Bine, Adevăr, Frumos, Dreptate și Echitate, exprimat în literatura sa paremiologică, au curs prin vremuri generații după generații până azi, când se pare că țărănimă e pe ducă.

Blestemul cel mai mare care i-a căzut pe cap, a fost colectivizarea ei forțată, care i-a dus la sapă de lemn - cum se zice. Munceau silit fără răsplătit, fiind împinsă și fure din rodul propriei munci.

Și totuși, țăraniul a rămas un om de omenie, cu excepțiile de neevitat că nu există pădure fără uscături, care ar fi trebuit să beneficieze din plin și primul, de schimbările petrecute în 1989. Ar fi trebuit, dar, ca întotdeauna, în amara lui poveste, unii săpă viile, alții beau vinurile.

Și cine?

Hulit și batjocorit atâtă vreme, adeseori fără țărini și fără o vatră, înrobit, colectivizării abuzive, țăraniul nu s-a liberat o dată cu țara.

Satul și țăraniul au fost și sunt rădăcini și speranțe. Capul Bunei Speranțe, al geografiei noastre spirituale, căci drumul nostru spre viitor, spre NATO și U.E., metafore vorbind - nu poate ocoli ultimele modele, prăfuite sau globoase ale satelor tradiționale, chiar dacă se află în plină tranziție...

100 de ani de la adoptarea Legii Spiru Haret ÎNTEMEIEREA AUTONOMIEI UNIVERSITARE

(Continuare din pag. 1)

De altfel, cu un secol în urmă, aspirațiile naționale ale românilor se împăreau puternic, organic, s-ar putea spune, cu obiectivele emancipației culturale, științifice și educative. Influențele lumii exterioare, ale ţărilor Europei occidentale, între care un loc de frunte îl detinea Franța, constituau pentru oamenii luminati și pătrunși de demnitate națională ai epocii, o temă de reflecție critică și adaptare analitică la realitățile autohtone, un motiv rațional de respingere a tot ce constituie imitație servilă sau preluare ignoranță a tot felul de „forme fară fond”, denunțate cu atâtă stărîntă, la vremea lui, de către Titu Maiorescu.

Prin contribuția directă la dezvoltarea învățământului și la organizarea modernă a școlii românești superioare, Spiru Haret s-a arătat a fi nu numai un tribun înflăcărat, ci și un inspirator organizator. Văzute prin prisma ideii de autonomie universitară, în contextul orientării societății românești către consolidarea identității naționale prin încheierea statului național unitar, articolele legii din 1898 referitoare la învățământul superior sunt proba indubitată a unei concepții democratice și sociale asupra raportului dintre parte și întreg, dintre inițiativă și control social autorizat, dintre autonomie și strategie națională în sferele instruirii și educației.

În chiar limbajul, inevitabil arid, sec, al textului de lege, în structura sistematică a universităților și facultăților descifrăm, peste timp,

rațiunea și finalitatea principiului autonomiei. Astfel, legea prevedea că „fiecare universitate este persoană juridică, capabilă de a dobândi și de a poseda”, reprezentantul legal al acesteia fiind „Senatul universitar”, care „poate delega deplinele sale puteri rectorului sau unuia dintre membrii săi”, universitatele fiind „supuse contro-lului ministrului Instrucțiunii publice și al cultelor” (art.56).

Pentru a se asigura o informare științifică mai largă și a oferi studenților contactul cu ceea ce este mai nou, legea prevedea că „pe lângă fiecare universitate se vor putea face cursuri libere și gratuite asupra oricărui ramură de științe, de către persoane care nu aparțin corpului profesoral universitar”. Pentru aceasta era suficient a avea „învoirea Senatului Universității, dată după ce va fi luat avizul motivat al consiliului facultății respective” (art.55). În privința organizării studenților, aceștia puteau forma asociații proprii, „cu autorizarea Senatului Universității”, autorizare ce este „revocabilă” (art.58), iar pentru atestarea studiilor, comisii mixte universitare puteau stabili care sunt, „pentru fiecare facultate și secție, titlurile cu care se pot inscrie studenții, cursurile, conferințele și lucrările practice, precum și examenele necesare pentru obținerea fiecărei diplome universitare”, diplome care „conferă posesorilor lor toate drepturile prevăzute prin legi și regulamente” (art.60). Legea

specifică, în același timp, că „diplomele și certificatele obținute în străinătate sau de la școli din țară neprevăzute de prezența legei, vor putea fi recunoscute după ce se va fi stabilit echivalența lor de către una din Universități” (art.61).

Legea Spiru Haret a pus bazele științifice și metodologice ale sistemului de recrutare și promovare a corpului profesoral universitar, stabilind principii și criterii prin a căror respectare și preluare în legi ulterioare s-a asigurat constituirea unor catedre de înalt prestigiu în țară și în străinătate, afirmarea unor renomate școli românești de matematică, fizică, biologie, medicină, istorie, sociologie și multe alte discipline greu de cuprins într-o succintă enumerare.

Nu numai legea centenară, ci întreaga activitate îndreptată spre emanciparea școlii naționale au consecrat personalitatea lui Spiru Haret, numit în epocă și ulterior „un mare ministru de instrucțiune”, care „nu se mulțumește numai să organizeze. Un mare ministru, în afară de credincios servitor al școalei, este și un spirit politic capabil să-și integreze înfăptuirile de moment într-o concepție care va deveni vădită pentru toată lumea. Un astfel de mare ministru a fost Spiru Haret”, se scria în revista „Tinerimea Română” în iunie 1935, care aprecia, totodată, că „legat strâns de epoca sa, acest creator de multiple rosturi, de o integrare sobră și de o puternică vizuie a realității, a lăsat cea mai grandioasă realizare pe care un om de idealuri o putea visa”.

Trecerea timpului, valorificarea de către generațiile de ieri și de azi a moștenirii lui Spiru Haret au confirmat și confirmă pe deplin asemenea elogiu cu care îi suntem datorii și noi, corpul profesoral și studenții unei universități particulare a acestor probleme, s-a creat un precedent de practică europeană care consolidează solidaritatea integrării la care aspiră atât țara

AGRICULTURA ÎN TRANZIȚIE

(Continuare din pag. 1)

Nu au luat în considerare faptul că agricultura nu este doar o ramură de producție de bunuri necesare alimentației umane și industriei ușoare, ci este, în secolul tîrzi, un mod de viață, o entitate socială, economică, culturală, administrativă.

În tîrziul secolului XX, în cadrul Uniunii Europene se vorbește astăzi, tot mai mult, de „globalizarea” economică, industrială, a băncilor etc., globalizare ce înseamnă un nou concept economic care consideră că dezvoltarea economică poate să aibă loc doar prin întreprindere de tot mai puternică a ramurilor economice mondiale, adică prin concentrarea instituțiilor bancare, industriale, de comerț etc., în mari concerne transnaționale, experții consultanți de organele guvernamentale din Uniunea Europeană, Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional recomandă, ori de câte ori li se dă ocazia, desfașarea unităților economice și industriale mari în unități mici sau desființarea lor. Evident, ca să nu concureze sau să stănjenească acești giganți ai globalizării economiei mondiale. Așa, de exemplu, pe motiv că ar fi un monopol de stat, ROMCEREAL-ul a fost pulverizat în 1996 în 40 unități județene, fără putere financiară, fără informații de bursă, fără contracte de export, pulverizare a cărei rezultate nefaste pentru agricultorul român s-a văzut în anul 1997, când nu au fost în stare să cumpere recolta de cereale, iar unitățile agricole, unele cu marfa de sute de milioane lei au fost nevoie să se împrumute la bănci cu dobânzi ridicate ca să înceapă campania agricolă de toamnă cu datorii, iar dobânzile ridicate să afecteze costurile de producție ale grădinii în anul 1998 și, implicit, prețurile produselor de panificație.

Cu un astfel de politică, când obligă producătorul agricol să se împrumute, să plătească dobânzi mari, nu ai legitimitatea să-i reproșezi, la o analiză economică, că unitatea este neperformantă și că are datorii.

Ca simpli cetățeni ne întrebăm: toate aceste recomandări, care până la urmă se coreleză între ele, nu au totuși vreo legătură cu interesele societăților transnaționale, ce se ocupă cu concurerile de cereale și care vedea în ROMCEREAL un concurrent pentru zona de influență?

O întrebare firească este și aceasta: de ce oare acțiunea de „globalizare”, care are loc la scară mondială, nu poate să aibă corespondență și la scară națională? În acest caz ar dispărea argumentul „expertilor” de unitate cu caracter de „monopol” la scară națională.

Oare aceste unități industriale, bancare și de comerț care rezultă din procesul de globalizare, nu reprezintă tot monopoluri? Să atunci de ce unitățile de același gen, care se

regăsesc pe plan național, trebuie pulverizate în unități mici, fără putere economică?

„Globalizarea”, noastră care se referă la economia mondială, s-a mai puțin trăsătură în plan național și prin integrarea producătorului agricol cu industria alimentară și comercializarea produselor realizate din materii prime agricole. În modul actual agricolă, producătorul de materii prime, ar participa în o cotă parte din veniturile ce se realizează pe largul industrializare - comercializare, venituri care sunt de 5 pînă la 10 ori mai mari, iar producătorul agricol va da atenție mai multe cantități, ei și calitatea materiei prime. După modul cum „experti” strânnă consultații și elaboră diferite planuri de strategie și reformă sau restrucțuire în domeniul agricolului, dar numai, și își impresa că majoritatea se conduce după sintagma „divide et impera”.

Agricultura a beneficiat, în același mod de tranzitie, de mai multe studii de „strategie și reformă”, elaborate de diferite echipe de „experti străini” care, spre surprinderea noastră și nu numai, nici unul din aceste studii nu spune un cuvânt despre repunere în funcție a celor „3,2 milioane hectare amenajate pentru irigații”. Aceasta demonstrează că nu există interes ca România să devină o exportatoare de cereale, atât timp cât unele țări ale Uniunii Europene au surplus de cereale.

In același perioadă de tranzitie, agricultura a fost nevoie să suporte și efectele unor acte guvernamentale, cu consecințe și asupra altor ramuri economice, ca și la unor legi speciale. Desființarea Consiliului de Ajutor Economic Reciproce (C.A.E.R.) a însemnat, în fond, pierderea unor piețe tradiționale mai numai pentru industrie, ei și pentru agricultură, în favoarea unor beneficiari din lumea capitalistică, fără însă ca jara noastră să fi primit facilități pentru pătrunderea pe alte piețe. La fel s-au petrecut lucrurile cu desființarea Comitetului de Stat al Planificării (C.S.P.) care, în fond, în etapa dinaintea de 1989, a fost „nava amirală” a economiei românești, fără a parăllicea în loc. Prin această misură, toate unitățile economice au intrat în „deriva”, unele salvându-se, altăcineadă în datorii, pentru ca astăzi să fie supuse restrucțuirii, vânzării sau licitațiilor.

Dacă cei care au luat aceste măsuri erau adverzarii economiști și oamenii politici, trebuiau să ia o serie de măsuri compensatorii, ca de exemplu: instituirea de cursuri obligatorii, pentru conducătorii de întreprinderi economice, de management și marketing, inclusiv de birotecnică și calculator electronic. Căi directori sau conducători de instituții săi să fie rezervate la calculator și căpușă la bănci de date ce le folosesc în procesul de conducere?

Să impună apoi, scăderea la „concern” a tuturor posturilor de conducere și angajarea pe bază de contract de performanță economică. Dar despre toate acestea, într-un articol viitor.

(Continuare din pag. 1)

științifică și monitorizările binucunoscute nu vor mai avea loc. În fapt, încercările de a reduce în dezbatere problemele respective și de a obține alte „recomandări”, au avut efectul contrar intențiilor urmărite, au provocat reconștiința realizaților României în problema minorităților etnice și dezavuarea radicalismului și impotenței gestului; prin trimitera autorului în Parlamentul Români, al cărui membru este și care este locul firesc al discursului democratic a acestor probleme, s-a creat un precedent de practică europeană care consolidează solidaritatea integrării la care aspiră atât țara

noastră, cât și comunitățile regionale-continentale.

Nu la fel stau lucrurile totdeauna, mai ales atunci când raportările și protecțele de documente prezintă poziții personale ale celor ce le întocmesc. Astfel, nu de mult, la analiza apărută în „Convenție culturală Europeană” în forumul de la Strasbourg¹, raportorul, parlamentarul finlandez Tytti Isokohama Asunmaa, consideră că apărindă generală, că „etnici minoritari sunt subrezentanți în învățământul superior, datorită în special lipsei de învățământ corepunzător primar și secundar” și anume „din cauza opiniilor politice”. Dar – menționând raportul – dacă în Occident participă minoritățile etnice la învățământul superior² nu e o problemă pentru că membrii acestora vor vorbi limba oficială, doar nu difere de ceilalți studenți, situația se schimbă în cauză ce „angajați

științifici de importanță pentru statul țării noastre la Comisia Europeană. Din aceste poziții capătă relevanță unul pe care de înaltă prioritate îl dă și polițica, descurajarea acestor încercări de „corepunzător” a unei probleme de stată suverană națională și de formare a autorității forțelor europene drept capital electoral intern. Neîndoilește, amândouă cele două Comisiile apărătoare încercările opuse publice din jara noastră la minoritățile comunitare și speranța că vorbindu-le la care a fost rugăci România în

România și Slovacia sau albanezii din Macedonia³. Acolo „e vorba de apărarea dreptului de minoritate și încep să căeară învățământ în limba lor proprie, deci devine o problemă a relațiilor dintre state, se transformă în chestiune a statutului minorităților în cadrul societății și instituțiilor culturale”. Am crede până aici că este vorba doar de o crasă dezinformare autorului în Parlamentul Români, al cărui membru este și care este locul firesc al discursului democratic a acestor probleme, s-a creat un precedent de practică europeană care consolidează solidaritatea integrării la care aspiră atât țara

printre altele - „să aibă posibilitatea să-și dea examenele de intrare la universități în limba maternă, să primească facilități speciale la intrare, mergând până la cota favorabile constând din note suplimentare acordate la examenele pentru limbi”⁴. Înțuit a relevă că, în ciuda anarcismului lor și a caracterului discriminator degradant pentru cei ce le solicită, unele din aceste recomandări se aplică la noi în jîră de decenii bune. Dar, ca nu cumva să existe îndoială asupra țării cărăcă asemenea cerințe să-și impună, raportul menționează expres România. Raportul critică „Legea învățământului” din 1994, pentru că a făcut

CE ȘTI FORURILE EUROPENE DESPRE STATUTUL MINORITĂȚILOR ETNICE DIN ROMÂNIA ?

noastră, că și comunitățile regionale-

continentale.

Nu de altfel, în cadrul raportărilor și protecției de documente prezintă poziții personale ale celor ce le întocmesc. Astfel, nu de mult, la analiza apărută în „Convenție culturală Europeană” în forumul de la Strasbourg¹, raportorul, parlamentarul finlandez Tytti Isokohama Asunmaa, consideră că apărindă generală, că „etnici minoritari sunt subrezentanți în învățământul superior, datorită în special lipsei de învățământ corepunzător primar și secundar” și anume „din cauza opiniilor politice”. Dar – menționând raportul – dacă în Occident participă minoritățile etnice la învățământul superior² nu e o problemă pentru că membrii acestora vor vorbi limba oficială, doar nu difere de ceilalți studenți, situația se schimbă în cauză ce „angajați

științifici de importanță pentru statul țării noastre la Comisia Europeană. Din aceste poziții capătă relevanță unul pe care de înaltă prioritate îl dă și polițica, descurajarea acestor încercări de „corepunzător” a unei probleme de stată suverană națională și de formare a autorității forțelor europene drept capital electoral intern. Neîndoilește, amândouă cele două Comisiile apărătoare încercările opuse publice din jara noastră la minoritățile comunitare și speranța că vorbindu-le la care a fost rugăci România în

limba română obligatorie pentru toate nivelurile de învățământ și pentru „toți cățările țării, indiferent de originea lor etnică”, obligație pe care raportorul grupurilor minoritare⁵, de adresa „identității lor culturale”.

Dincolo de inexactitățile flagrante și amestecul adesea prolix de noțiuni îngărmădite de-a valină, surprinde lipsa elementelor corelații sistemic și de sobrietate pe care, în mod firesc, le impune tratarea unei probleme de asemenea sensibilitate. Dar mai ales urmărește recomandarea ea să renunță la limba română ca limbă oficială, sugestie ce nici nu merită apreciată și față de care orice stat în situație similară și ar manifesta indignare. Nu scăpă însă ceea ce acuzează de neconveniență și identitate culturală”, a conținut de o politică perseverentă de „pași mărunți” spre autonomia administrativ-statală pe baze etnice, adică a enclavizării țării și a contestării practice a statului național unitar român. Pentru că nici experiența istorică, nici cea de pe alte meridiani nu abordează problemele limbii minorităților etnice rupte, izolate de contextul general al afirmării națiunii, statului național. Să, din păcate, menținerea României în dezbaterea europeană a acestor probleme este însoțită de nedismisibile referiri la sindromul „Trianon”, de proiecte de federalizare, de politici ale „pașilor mărunți”. Dar nu se face nimic în schimb pentru cunoașterea situației etnicilor români din zonele cu majoritate maghiară, și mai ales pentru păstrarea „identității culturale”, a conținutului de neam și a milioanelor de români ce trăiesc dincolo de granițele statului nostru.

Relevarea situației dezbatărilor și rezolvării problemelor limbii naționale și a statutului limbilor minorităților etnice în jara noastră, în raport cu practici și experiențe europene și de pe alte meridiani, credem că ar fi de folos pentru societatea română.

1. A se vedea: Sistemul stereogramic reuniversității Comisiei Bruxelles, 8-9 septembrie 1997, în „Adevărul” nr. 2280 - 19 septembrie 1997.

2. A se vedea articolul: „La Strasbourg”, în chestedinea învățământului, Parlamentul European recomandă renunțarea la folosirea exemplară a limbii oficiale”, în „Adevărul” nr. 2387 din 24 ianuarie 1998.

Brăduț COVALIU - Fată din Oas

Reflecții apolitice

Reforma la scară planetară

Caius Traian Dragomir

Răul cel mai mare al războiului - desigur, după cel al morții, de care conflagrațiile sunt legate în chip absolut și iremediabil - este acela al degradării eticei comportamentelor umane. Immanuel Kant afirmă atât în „Critica rațiunii practice”, cât și în „Întemeierea metafizicii moravurilor” că ființei raționale, umane, îi este interzis prin însăși natura sa - că vremea jine să nu își alieneze această natură - faptul de a-și înșela semenii prin întinderea unor curse; dacă lupta între oameni este încă admisibilă - lipsind oricum perspectivele imediate de a dispărea din societatea umană - este de neadmis ca, în acțiunea de pedeapsă, răzbinoaică, polemică, să se recurgă la minciună și înșelătoare pentru anihilarea unui adversar rațional, măcar prin datele sale onice. Războiul însă nu este nimic altceva decât exacerbarea dincolo de orice limită a minciunii și înșelăciunii în scopul anihilării puterii adversarului, pentru uciderea sau supunerea acestuia. Ca o culme a degenerării etice, nu rareori, din considerente strategice sau tactice, înșelătoria este pusă în mișcare

împotriva chiar a propriilor subordonăți sau aliați, pentru a obține sacrificiul acestora - mai ușor de realizat în măsură în care este inconștient.

Cu mai bine de un înainte de marea debarcare aliată din Normandia, care avea să asigure, pentru istorie, irreversibilitatea prăbușirii Reich-ului nazist, două divizii canadiene sunt trimise pe continent în vederea unei debarcări-test, debarcare fantomă sortită celui mai săngheros și mai inevitabil ecț. Zeci de mii de oameni au murit fără ca moartea lor să fi avut cele mai mici chance de a crea perspectiva unei victorii. Ei s-au dus la moarte, înșelați, sacrificiați dorinței comandamentului suprem de a cunoaște modul de reacție germană față unei manevre de penetrare pe continent. Fără nici un fel de speranță, combatanții supuși asasinatului chiar de către cei care trebuiau să administreze în chipul cel mai fidel riscul lor vital nu puteau fi cetățenii ai Statelor Unite sau ai Marii Britanii, țările-simbol al efortului de război antinazist. În plus, soldații acestor puteri se aflau sub protecția unor comandanți ce le erau conaționali. Au fost, deci, trimiși la moarte canadienii. În orașele franceze de pe coasta normandă găsești învălitori străzi sau bulevarduri al căror nume amintește sacrificiului eroilor soldați veniți din Canada ca să moară în Europa și pentru Europa.

Care sunt însă diviziile canadiene ale războiului rece și ale revoluției și reformei începută în 1989?

Căderea regimurilor parțial sau integral democratice din Europa de Est, extinsă la întreaga zonă de influență atribuită, la lângă Uniunii Sovietice este însoțită de o minimă opozitie diplomatică din partea puterilor occidentale și o mulțime ripostă reală sau chiar simbolică (implicând elemente militare mișcate efectiv pe teren, sau cel puțin făcute să intre în calculul strategic). Cortina de fier, privată obiectiv, se prezintă de partea comunismului ca un front ale căruia dispozitive pleteau primii oricărând funcția ofensivă, în timp ce de partea Occidentalui ea nu era decât un nou gen de linie Maginot, separând o Europă distrusă de una profund și grav amenințată continuu. Singura forță care conta în joc, de parte democratilor era inițial monopolul atomic american, repezut urmat de echilibrul terorii. Pe acest fond însă, mediile occidentale, retorică politică a lumii libere, rumurile atent reglate lansau o adevarată plouă de încurajări în atenția evenimentelor rezistenței anticommuniste din Est. De la un la altul erau reportate speranțe; pe măsură ce timpul devinea însă mai incert, pe măsură ce așteptarea se prelungea, promisiunile unei iminente eliberări, ale dizolvării fatale și rapide a comunismului erau tot mai insiste, tonul în care erau rostită se înăsprea amenințător, făcând tot mai plăzubilă desfășurarea, într-o formă sau alta, a unei ultime cruciade triumfatoare, împotriva comunismului și totalitarismelor. Curând aveam să stim că toate aceste încurajări erau echivalent perfect, în condițiile instalării războiului rece, al ordinului de debarcare, dat deliberat prematur, diviziilor canadiene. Crimele comunismului erau alimentate de minciuna Occidentalui. Se poate invoca astăzi, desigur, necesitatea de a rezista, cu orice preț, comunismului; este clar

însă că rezistenții mergeau direct la sacrificiul adesea suprem și oricum sălbatic. Nici o protecție nu le putea parveni, nici o toleranță nu le era oferită - ei mergeau la închisoare, tortură și moarte fără nici un fel de speranță interneată cel puțin sub durată accesibilă lor, într-o opoziție totală cu oricare din zonele puterii și autorității care se exercita asupra lor. În puține alte faze ale istoriei milenare a lumii, umanitatea a fost mai scindată și mai nefindrătoră scindată.

Ar fi trebuit să nu se transmită poporilor din Est mesajul, propunerea și sugestia de rezistență anticommunistă? Evident nu; cuvântul de ordine al rezistenței trebuia dat - dat însă pe o cu totul altă bază informațională, morală și, totodată, strategică. Organizată pe ideea necesității unei acțiuni pe termen lung, lipsită de posibilitatea imediată a victoriei, însă obligată să organizeze o realitate paralelă celei oficiale, de natură să salveze și să propage către viitor, chiar pe o cale subterană, valorile umanismului, credinței, democrației și persoanei umane, neînfiltrată de iluzia succesului militar imminent, rezistența anticommunistă ar fi dat mai puține victime și ar fi reputat mai multe succese, ar fi salvat mai mult din potențialul de dezvoltare liberă, ulterioră, a țărilor supuse totalitarismului și ar fi îndreptățit astăzi mai multă încredere în reformă și în viitor. S-a preferat, în locul minării bazelor umane ale comunismului, hărțuirea lui săngheroasă și iritată. De bună seamă, săngele pe care un adversar se consideră obligat să îl verse înțoarce împotriva lui în mii de forme, dar el tot sănge rămâne și este rușinos și criminal ca sacrificiul prin care provine să nu fie dat liber, și mai ales conștient - să fie obținut prin minciună și nu prin adevăr. Chiar și martirul prin devotament și opunere i se anulează, în mare măsură, meritul sacrificiului cu adevărat voluntar și gratuit.

Diviziile canadiene ale reformei planetare de astăzi sunt țările care construiesc această reformă pe sacrificiul social practic fără o acoperire făcută prin investiții și ajutoarele occidentale proporționale. Punctul de vedere al multor mari șefi de bănci occidentale - care mi-a fost comunicat direct, în repetate rânduri - este clar: nu există o reformă izolată a unei țări estice - există reforme generate de Occident într-o pată anterior etatistă. Polonia, Cehia și Ungaria beneficiază de ajutoare și investiții de multe zeci de miliarde de dolari; ele au obținut acești bani pentru că fac reformă, sau fac reformă pentru că au obținut banii? Cercul virtuos trebuie să funcționeze - reforma nu poate lipsi; nu poate lipsi însă nici ajutorul.

Dacă trebuie studiat destinul unei țări care încearcă reformă exclusiv pe costuri proprii, atunci nu putem aștepta ca această cercetare să fie obligată a încorpora și analiza protestul social ce se va naște împotriva condiției de antumanism, care constă în impunerea de sacrificii, precum acelea ale diviziilor canadiene.

Comandanții acelor divizii canadiene, șefii politici conducători partide care sacrificează la început războiului rece, ori dirijând acum unele națiuni recent eliberate au dreptul și obligația de a se întreba și de a întreba măcar atât: care este conceptul global, ideea integrală a luptei (sau evoluției) în care suntem angajați cu toții? În necunoștință de totalitate, riscul sacrificiului inconștient, pervers induc și nerecompensat.

Un concept de stringentă actualitate MANAGEMENTUL UNIVERSITAR

Prof.univ.dr. Emil MIHULEAC

adaptabilitatea la necesitățile naționale și zonale ale pieței muncii.

Managementul universitar manifestă și alte aspecte majore, pe lângă cele menționate, cum ar fi cercetarea științifică universitară, proiectul național de informizare a universităților, demersuri pertinente pentru acordarea burselor studențești, cele pentru îndreptarea „erorilor” privind salarizarea personalului didactic și nedidactic. Se poate aprecia astfel că rectoratele și reprezentanții legali ai acestora au un cadru potrivit să valorifice mai operativ, la nivelul factorilor de decizie, experiența în legătură cu managementul universitar, aflată la nivelul senatelor universitare.

Aici se cuvine subliniat merul Universității „Spiru Haret”, unde se-a desfășurat recent simpozionul cu tema „Știința managementului în învățământul superior din România”. La această manifestare a managementului universitar, care a avut caracter național, au participat reprezentanți de la aproape toate instituțiile de învățământ superior din țară, de stat și particulare. Structura profesională a celor prezenți a fost foarte largă și diversificată, de la membri ai Academiei Române, ai altor academii, la rectori, decanii și șefi de catedre, la cadre didactice și cercetători din învățământul universitar. De subliniat un adus că diversitatea participantilor a determinat ca analiza managementului universitar să depășească limitele obisnuite ale unei asemenea manifestări și să permită înscrierea unor aprecieri de primă dimensiune, cu privire la acest management.

Din păcate, deși invitați cu insistență, reprezentanții Ministerului Educației Naționale au lipsit, dar la sinteză trimită forumului învățământului superior din România, ni s-a răspuns că acele concluzii vor fi utilizate, cu colaborarea noastră, pentru realizarea cătorva proiecte legate de reforma învățământului superior etc.

Cercetarea științifică și studiile ulterioare au demonstrat diferențe notabile între planurile noastre de învățământ și cele ale marilor universităților europene, ceea ce a și impulsat o mai mare autonomie instituțională în elaborarea acestor instrumente de bază, în exercitarea managementului universitar, obținându-se până acum două realizări: elaborarea planului - cadrul de învățământ de către facultăți și autonomia totală a universităților. O a treia realizare, decisivă, va trebui să se bazeze pe compatibilitatea planurilor de învățământ din țara noastră cu elementele comune ale celor similar din universitățile europene.

Pe de altă parte, a crescut fără precedent numărul de specializații - în prezent încrucișat de 500 - ajungându-se la formarea unor specialiști pentru domenii inginerești, orice astfel riscul ca acesti oameni să nu se poată găsi un loc de muncă. De aceea, pentru pregătirea superioră, pe un timp limitat, soluția eficace de reconversie a forței de muncă și în dezvoltarea unor puternice departamente de formare pentru

REVISTA

OPINIA
naționalăDirector:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREAREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior 182.
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci

Revista se poate cumpăra prin abonament la toate oficile postale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plată prin mandat poștal sau disponibilitate de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

Machetarea computerizată și tiparul executate de

LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI

TIPOGRAFIA

FUNDATIE "ROMÂNIA DE MÂINE"

la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

PERMANENȚE ROMÂNEȘTI

DIMITRIE GUSTI

Națiunea prin sine însăși

Motto:

„Națiunea nu poate exista decât printr-o muncă continuă și concentrată a tuturor în națiune și pentru națiune”

Prof.univ.dr.Ion FLOREA

Întemeietorul sociologiei românești, Dimitrie Gusti, s-a preocupat în mai multe rânduri de abordarea problematicii națiunii, dar mai ales, și-a dezvoltat demersul analitic original în două studii consecutive subiectului. Primul, *Problema națiunii*, publicat îndată după Marea Unire – în „Reforma pentru Știință și Reforma Socială” nr.2-3/1919, iar cel de-al doilea, *Știința națiunii*, apărut după aproape 20 de ani în aceeași publicație din 1937 (nr.2-3). Îmi propun să insist mai amănuntit asupra conținutului teoriei originale a gânditorului român asupra națiunii tocmai pentru că multe din aceste idei sunt foarte

afirmate anterior în epocă, problema caracteristicilor definitorii ale națiunii, Dimitrie Gusti, sublinia rolul voinei naționale în afirmarea națiunii și a statului național. Încă în studiu din 1919 sociologul arată că „O națiune este ceea ce voiește ea și fi, într-un cadru, conform unui caracter național dat”. Națiunea, continua gânditorul român, „există, dacă voiește a fi; ea este reală atât cât este actuală, având ca rațiune suficientă consumările tacit și explicit al membrilor ei de a trăi împreună...”. Gusti citează sau alteori parafrasează o fericită expresie a lui Renau, care definea în mod metaoric națiunea ca „un

Gusti socotea voinea socială drept „causa movens a procesului de naționalizare și cu manifestările (ei) creațoare, pe tărâmul sufletesc, economic, juridic și politic”. Pentru că, pentru savantul român națiunea este înainte de toate „o unitate sintetică și nu o simplă sumă juxtapusă de indivizi”, „un totum și nu un compasitum”. Ea se afirmă ca atare și se consolidează „printr-o organizare politică și juridică, caracteristică tutului”, prin personificarea sa în statul-națiune. De aceea, dreptul și politica, sublinia D.Gusti, „nu pot trece peste putințele și aspirațiile firești, originale, structurale, pe care le definește o

neîntrerupt al națiunii, în dialogul și schimbul de valori cu umanitatea în ansamblu. Orice mijloace nepotrivite sau erori provenite și din acțiunea la întâmplare, avertiza Gusti pe politicieni, „pot să ne îndepărteze de ideal (se înțelege de idealul național – n.n.) sau chiar să ne pună în situația să nu-l mai ajungem niciodată”. În domeniul economic, avertismentele savantului foarte grijuilui cu destinul națiunii sale, erau și mai directe, el subliniind că o economie cedată mai curând străinilor duce la decaderea acesteia, „la dezechilibru interior și la dezagregarea comunității naționale”. Să au pierdut oare cu ceva din valoare asemenea adevărate alarme trase de cel ce proiectase pentru acest secol știința națiunii? Nicidcum. Destule semnale venite dinspre realitățile politice interne și internaționale contemporane ne dovedesc că sublinierile gustiene în problema națiunii sunt astăzi mai actuale ca oricând. Din natura însăși a națiunii, insista Dimitrie Gusti, decurge „datoria de a fi activă și productivă” ea însăși, nu numai consumatoare, importând doar de la altii.

Punct culminant al „unui dureros și lung proces utopic”, statul național este dator, crede Dimitrie Gusti, cu o politică de „toleranță și respect față de minoritățile naționale”. Aceasta nu are nimic comun cu a îngădui să se amenințe sau, și mai grav, să se proiecteze în programul unui partid, constituit pe criterii etnice, crearea unui fel de state ale naționalităților în statul național. Grijă și respectul pentru minorități din partea statului nostru național trebuie să se imbine cu excluderea a „tot ce ar primeji existența unitării a statului”. Autonomia pe criterii etnice ce o vântură un asemenea partid, tocmai într-un stat național ca cel român preocupa și îngrijorează astăzi opinia publică românească, care nu poate îngădui sub nici o formă slabirea și cu atât mai puțin punerea în pericol a unității statului național român.

În studiu prim din 1919, parcă prevăzând viitoarele dispute ce se vor înscrie (inclusiv în legătură cu raporturile statelor naționale și integrarea euroatlantică de astăzi), a abordat și relația dintre național și internațional („mondial”), dintre patrie și umanitate. Omenirea nu ar putea fi înțeleasă cu adevărat în

actuale și astăzi, mai ales dacă avem în vedere că, după 1989, în politică națională s-au înregistrat anumite slăbiciuni și tensiuni. Îngrijorările și preocupările în legătură cu acestea au dus la apariția pe scenă politică românească a unor partide cu un mai pronunțat mesaj național. Marele nostru sociolog avertiza teoretic asupra pericolelor slăbiciunilor factorilor politici pe un plan atât de delicat. Între cele două studii amintite, constatăm o continuitate, să zice perfectă, de o asemenea grijă și preocupare a întemeietorului școlii sociologice de la București, pentru a se evita astfel de pericole pentru statul național unitar român. În acest context, dezbatând, prin dialogul purtat cu diversele concepții

plebiscit de fiecare zi”. Fiind o creație voluntară a individelor unei comunități, pentru Gusti națiunea (spre deosebire de popor, care-i mai curând o comunitate spontană) „se realizează printr-un efort de fiecare clipă, prin voinea de a fi, de a trăi și de a lupta.” Națiunea este totodată urmarea unei voine neslăbite a apartenenței, care durează pe un timp istoric lung de împliniri și progrese proprii pe plan material și spiritual, politic și cultural, fiind ca un fel de „punte a prezentului între trecut și viitor”, ca o „durată culturală în succesiunea generațiilor”.

La acel început de drum al României Mari, printr-o istorie plină de pericole și amenințări, Dimitrie

națiune... În acest sens, nici dreptul, nici politica nu mai sunt marfă de împrumut, ci expresii ale realității naționale”. Politica, avertiza în acest context marele sociolog, „trebuie să cuprindă idealul național de viață și mijloacele de realizare pe care le are națiunea, nu concepții străine, nepotrivnice ei”. Statul român, ca stat național rămâne „principalul mijloc de păstrare și dezvoltare integrală a națiunii”, de „realizare a destinalui și a idealului propriu”. În concepția savantului român, factorii politici ar fi astfel primii care au datorie să-și apropie și să tragă învățăminte practice din știința națiunii, „pentru a descoperi forțele creative” și a le pune în mișcare fără nici o târgăicare pentru progresul

modernitate decât pornind de la națiuni și de la statele naționale, de la conlucrarea și consolidarea lor și în viitor. „Mari sau mici, sublinia Gusti, națiunile au, cu toate drept la existență în cuprinsul acțiunii universale”. În vizinătatea sa „națiunile alcătuiesc un sistem de colaborări universale”, fiecare contribuind cu originalitatea și specificul ei la progresul umanității.

Nu poate fi vorba nicicând despre dispariția sau de dizolvarea acestora în umanitate, ori că ar avansa colaborarea și înțelegerea lor, continentală și mondială. De aceea, în terminologia gustiană, problema nu s-ar putea pune niciodată sub forma „naționalism sau umanitarism”, ci „naționalism și umanitarism”. Chiar dacă terminologia gustiană s-a precizat până astăzi, soluția schițată de savantul român rămâne valabilă și actuală peste timp, și încă multă vreme în viitor. Un autor contemporan*, parafrazându-l pe Malraux spunea într-o carte recentă că *secolul al XXI-lea va fi al națiunilor sau nu va fi de loc*.

Dimitrie Gusti – cel care și încheie cursul de etică cu un capitol spre o etică vie a națiunii noastre, în care se adresa, în primul rând, tineretului insuflă acestuia „patriotismul național”, care însemna pentru el „conștiința că națiunea nu poate exista decât printr-o muncă continuă și concentrată a tuturor în națiune și pentru națiune”. Am citat întocmai cu cuvintele lui Gusti tocmai pentru că el credea că datoria cea mai de seamă a factorilor politici naționali este „de a trezi voinea adormită a marilor mase ale națiunii pentru a le face să ia parte că mai activă în viața națională, în toate domeniile”. În acest fel, autorul marelui proiect al *Sociologiei națiunii*, care adusește în jurul său cele mai capabile mișini ale intelectualității române, gădează întreaga problematică a națiunii într-o finalitate practică și că se poate de deconcretă, în dimensiunile ei politice, care vizau atingerea progresului calitativ al României pe cele mai diverse planuri. De aici rezultă și actualitatea în contemporaneitatea a teoriei gustiene asupra națiunii.

* Este vorba de cartea lui Bernard Michel, *Nations et nationalismes en Europe centrale XIX-XX*, Siècle Auher, Paris, 1995, pag.18.